

ErdVU

PASTATŲ KOMPLEKSO IR APLINKOS ISLANDIJOS G. 3,
VILNIUJE, PRITAIKYO VILNIAUS UNIVERSITETO PEDAGOGŲ
RENGIMO IR EDUKOLOGIJOS DOKTORANTŪROS CENTRUI
ARCHITEKTŪRINIO KONKURSO PROJEKTAS

Vilniaus universiteto tapatybė glaudžiai susijusi su miestu, jo istorine architektūra ir kiemų kultūra. Per šimtmečius universitetas puoselėja savitą architektūrinį kodą – pastatų, kiemų ir jungčių visumą, kurioje telkiasi akademinė bendruomenė, o istorinės erdvės prisitaiko prie kintančio universiteto gyvenimo. Islandijos gatvėje įsikursiantis pedagogų rengimo ir edukologijos centras pratęs čia veikusias žydų amatų mokyklos bei vėlesnių mokymo įstaigų istoriją, suteikdamas kompleksui naują kokybę ir atverdamas jį universitetui bei miestui.

Kintantys mokymosi būdai, dirbtinio intelekto plėtra ir įtraukiojo ugdymo poreikis verčia permąstyti pedagogo vaidmenį bei nuolat gerinti švietimo kokybę. Tam reikalinga kultūriškai aktuali ir funkcionali aplinka, jungianti studijas, mokslinius tyrimus ir ugdymo praktiką.

Pritaikydami kompleksą Islandijos g. 3, VU vertybes išreiškiame architektūriniu kalba – per **atvirumą, lankstumą grindžiamą funkcionalumą ir tęstinumą**. Vadovaujantis šiais principais kuriama prieinama universiteto erdvė, kurioje būsiami pedagogai, tyrėjai ir bendruomenė galėtų mokytis, eksperimentuoti ir augti kartu.

ATVIRUMAS (INTEGRALUMAS). Komplexas atsiveria miestui nauja kokybe. Istorinė mokykla atgimsta kaip atvira universiteto erdvė, kurioje susitinka būsiami pedagogai, dėstytojai, tyrėjai ir miesto bendruomenė. Nauji fiziniai ir vizualiniai ryšiai sujungia komplekso vidines erdves ir kiemus su miesto aplinka, kurdami sąlygas dalintis patirtimi, veikti ir augti kartu.

FUNKCIONALUMAS PER LANKSTUMĄ. Bendrųjų, mokymosi ir darbo erdvių atvirumas, įvairovė bei pritaikomumas įgalina skirtingus veikimo būdus, leidžia suderinti individualią ir grupinę veiklą bei prisitaikyti prie kintančio universiteto gyvenimo ir mokymo proceso. Aiškūs, visiems prieinami ryšiai sujungia korpusus ir kiemus į vientisą aplinką, kurioje lengva judėti, tobulėti individualiai ar inicijuoti bendruomeninę veiklą.

TĘSTINUMAS. Esamų pastatų pritaikymas grindžiamas pagarba jų architektūriniam ir kultūriniam kontekstui. Prioritetas teikiamas tikslingoms intervencijoms, kuriančioms naują kokybę ir atvirumą. Taikomi tvarūs ir ilgaamžiški sprendimai, suteikiantys komplekso ir kiemų erdvėms unikalų vizualinį ir taktilinį charakterį.

Istorinis pokario Pylimo ir Jogailos gatvių vaizdas

Įėjimas iš Islandijos gatvės

Įėjimas iš Islandijos / Jogailos gatvių kampo

ARCHITEKTŪRINĖ – INTERJERO IDĖJA

Komplekso Islandijos g. 3 pritaikymo projekto ErdVU architektūros ir interjero sprendiniai pagrįsti trimis pagrindiniais principais:

Kompleksas **atveriamas**, sujungiant pastatų vidaus ir kiemų erdves, žemės lygyje koncentruojant viešąsias funkcijas. Pagrindinį holą-skaityklą projektuojame centriniame korpuse su trimis įėjimais: iš Islandijos gatvės, centrinio ir vakarų kiemų. Pagrindinis įėjimas iš Islandijos g. atveriamas pratęsiant holo langų angas iki žemės. Stiklinis fasadas su durimis įtraukiamas į vidų, taip kuriant kviečiančią, į gatvę atvirą vestibulio erdvę. Antruoju etapu sovietinė tvora Islandijos ir Jogailos gatvių kampe keičiama kiemo fasadu su dideliais langais ir vartais, kviečiančiais į universiteto ir miesto bendruomenėms skirtą vakarų kiemą.

Funkcionalumo siekiame per logišką funkcijų išdėstymą pastate ir lanksčią erdvių naudojimo strategiją. Viešosios funkcijos koncentruojasi centriniame 1-ajame korpuse: pagrindinis holas ir daugiafunkcė bendruomenės erdvė – pirmame aukšte, laboratorijos ir seminarų erdvės – antrame ir trečiame aukštuose. Didžioji salė-auditorija numatyta pietrytinio 2-ojo korpuso trečiame aukšte. Administracinės ir universalioms darbo vietoms

skirtos erdvės numatytos šiauriniame 4-ajame korpuse, pietrytinio 2-ojo korpuso pirmame ir antrame aukštuose bei šiaurės rytų 3-iajame korpuse, kurio pirmame aukšte įrengiamas įėjimo holas.

Tęsiame žydų amatų mokyklos praktiško ir asketiško interjero tradiciją, kurioje derėjo to laikmečio mechaninės mokymo priemonės ir santūrus dekoras su medinėmis panelėmis ir baldais. Interpretuodami šią tradiciją, projektuojame naujus architektūrinius elementus ir baldus. Deriname plonas metalo konstrukcijas, metalo ir stiklo sistemas bei baldų struktūras su mediniais, žmogaus liečiamais elementais ir paviršiais. Visi nauji elementai aiškiai atskiriami nuo originalių pastato elementų. Dominuoja skaidrios atitvaros, akcentuojančios atvirumą ir bendradarbiavimą.

Meno kūrinių integracija

Esami meno kūriniai – gobelenas trečio aukšto salėje ir metalo bareljefai iš mokymo klasių – perkeliami, jų vietas derinant su naujais interjero sprendimais. Projekte numatoma atidengti ir užfiksuoti dalį pirmo aukšto erdvių tinko ir dekoratyvinio dažymo fragmentų, juos konservuoti ir vietomis restauruoti. Taip pat numatoma atidengti 2-ojo korpuso trečio aukšto salės lubų lipdybą ir ją bent iš dalies restauruoti.

Centrinis holas – skaitykla

Atvirų švietimo išteklių erdvė

PASTATŲ PRITAIKYMO, PERTVARKYMO SPRENDIMAI

1-korpusas (centrinis)

Centriniame 1-ajame korpuse koncentruojamos visos pagrindinės viešosios funkcijos.

Pirmame aukšte numatytas erdvus holas-skaitykla su įėjimais iš Islandijos g., centrinio kiemo ir vakarinio kiemo, į kurį patenkama iš Islandijos ir Jogailos gatvių kampo. Analogiškos konfigūracijos holai kartojasi kituose aukštuose, yra vizualiai sujungti skaidriais perdangų segmentais ir pritaikyti srautams paskirstyti bei bendrauti. Pirmo aukšto lygyje gatvės fasadas atveriamas žeminant keturių holo langų angas iki žemės ir konceptualiai pratęsiant į gatvių sankryžą atvirą naująjį kiemo fasadą. Lankytojai į pastatą patenka pro duris įgilintoje stiklinėje holo atitvaroje.

Centrinį holą su įėjimais iš trijų pusių formuoja skaidrios metalo ir stiklo atitvaros su integruotomis perforuoto metalo knygų lentynomis, suteikiančiomis skaityklos / bibliotekos įvaizdį. Derindami simbolinę ir praktinę skaityklos – keitimosi informacija – funkciją, formuojame holą kaip demokratišką susitikimų ir bendravimo erdvę. Holo erdvė vizualiai sujungta su atvirų švietimo išteklių erdve, žaidimų laboratorija ir įėjimais į kiemus. Šalia numatyta įtraukiamam švietimui skirta

auditorija su psichologinio vertinimo erdve ir seminarų erdvė (¼). Iš holo numatyta prieiga prie pagrindinio lifto, tualetų bloko (įskaitant tualetą žmonėms su specialiaisiais poreikiais) ir nedidelės savitarnos rūbinės.

Antrame aukšte numatytos gamtos mokslų laboratorija, virtuali klasė ir seminarų erdvės (¾), į kurias patenkama tiesiai iš holo. Antro aukšto lygyje centrinis korpusas rytinėje dalyje sujungtas su 2-uoju ir 3-uoju korpusais.

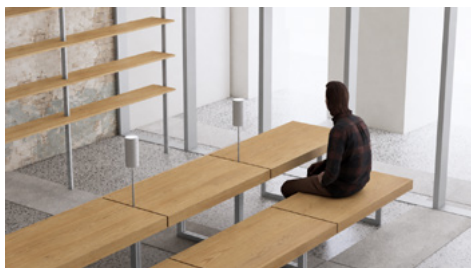
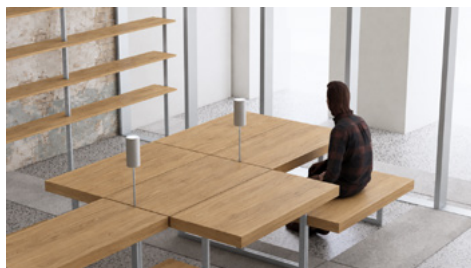
Trečiame aukšte numatytos matematikos ir robotikos, dailės ir muzikos bei visuomenės studijų laboratorijos, garso įrašų studija. Centrinis holas erdviumi koridoriais sujungtas su sale-auditorija, įrengta istorinėje piešimo-braižymo ir aktų salės erdvėje 2-ame korpuse. Salėje siūlome ieškoti polichromijos, pašalinti pakabinamas lubas ir restauruoti čia buvusį lubų dekorą bei lipdybą.

Šalia salės esanti laiptinė naudojama evakuacijai ir tiesioginiam lankytojų patekimui iš gatvės. Papildomas evakuacijos kelias numatytas į 3-ajame korpuse esančią laiptinę, ją atitinkamai pritaikant ir papildant.

Rūsio erdvės naudojamos pastatą aptarnaujančioms inžinerinėms ir pagalbinėms funkcijoms.

Centrinis holas ir įėjimas iš Islandijos
gatvės vizualiai apjungiamas su holu
antrame aukšte

Transformuojamas multifunkcinis
baldas, prisitaikantis prie skirtingų
edukacijos principų

Kalbos ir visuomenės studijų
laboratorija

Kalbos ir visuomenės studijų laboratorija transformuojama į didžiosios salės-auditorijos laukiamąjį

Integruotos poilsio ir darbo vietos mediniame apvade (buazerijose)

2-ajame, 3-iajame ir 4-ajame korpusuose išdėstyta pusiau viešų patalpų grupė, į kurią patenkama tiesiogiai iš centrinio kiemo per 3-iojo korpuso pirmame aukšte projektuojamą holą, sujungiantį visus tris korpusus. Papildomas patekimas numatytas antro aukšto lygyje, kur 2-asis, 3-iasis ir 4-asis korpusai sujungiami su 1-uoju korpusu.

2-asis korpusas (pietryčių)

Pirmame aukšte numatytos švietimo politikos, ugdymo didaktikos, ugdymo teorijos ir kultūros katedros.

Antrame aukšte – pedagogų kompetencijų ir tobulinimo centras bei akademinės darbo vietos.

Trečiame aukšte – salė-auditorija.

3-iasis korpusas (rytų)

Pirmame aukšte numatytas pusiau viešų patalpų grupės holas su patekimo į gretimus 2-ąjį ir 4-ąjį korpusus. Holo pietinėje dalyje, šalia laiptinės, numatytas visus keturis aukštus jungiantis liftas ir tualetų blokas. Rytinėje dalyje – erdvės universaloms darbo vietoms.

Antrame aukšte numatytos universalios darbo vietos su darbuotojų poilsio, konsultacijų ir darbo erdve ties jungtimi su 2-ajame korpusu esančiomis patalpomis.

Trečias ir ketvirtas aukštai taip pat pritaikomi universaliam darbui.

4-asis korpusas (šiaurės)

Esamas dviejų aukštų korpusas rekonstruojamas, jo erdvės pritaikomos universaloms darbo vietoms. Perdanga tarp pirmo ir antro aukštų pertvarkoma, siekiant suvienodinti grindų lygius tarp korpusų. Antro aukšto

erdvė taip pat pritaikoma universaloms darbo vietoms ir sujungiama su nenaudojama palėpe, demontuojant perdangą bei stiprinant ir apšiltinant stogo konstrukciją.

Garažas pritaikomas sandėliavimui, ūkinių priemonių ir technikos saugojimui.

Ūkinis pastatas vakariniame kieme gali būti išnuomojamas išoriniam operatoriui ir pertvarkomas į lauko kavinę, kuri papildytų VU Pedagogų rengimo ir edukologijos komplekso vakarų kiemo viešąją veiklą komplekso darbo metu.

Atviras fasadas Islandijos / Jogailos kampe

Projekte ErdVU siūlome transformuoti esamą sovietmečiu pastatytą tvorą gatvių kampe į naują kiemo fasadą, interpretuojant originalų vartų portalą Islandijos g. Naują kiemo fasadą projektuojame iš surenkamųjų (*pre-fab*) pigmentuota betono gaminių, jų spalvą ir faktūrą derindami prie komplekso fasadų sprendinių. Atvirą fasado struktūrą numatome stiklinti didelio formato grūdinto stiklo lakštais, o ties sankryža įrengti vartus. Tai leistų sukurti vizualinius ryšius su miestu, mažinti gatvių triukšmą ir kontroliuoti lankytojų patekimą.

Šis sprendimas gali būti įgyvendintas atskiru projekto etapu. Jis iš esmės pakeistų ne tik komplekso erdvinę kokybę, bet ir nusistovėjusią urbanistinę aplinką bei suteiktų VU edukologijos skyriui išskirtinę bendruomeninę žaliąją erdvę.

Istorinis didžiosios salės-auditorijos vaizdas

Didžioji salė auditorija

Sklypo sutvarkymo sprendimai

Istorinė posesijos struktūra yra unikali ir reikalauja savito naudojimo, leidžiančio atskleisti visą jos potencialą. Projektas ErdVU sujungia centrinio 1-ojo korpuso pirmo aukšto viešąsias erdves su centriniu ir vakarų kiemais, numatant įėjimus į centrinį holą-skaityklą iš trijų pusių: Islandijos g., centrinio ir vakarų kiemų. Papildomai siūlome atverti vakarų kiemą, numatant patekimą iš Islandijos ir Jogailos gatvių kampo ir transformuojant akliną tvorą į atvirą kiemo fasadą. Pusiaus viešos personalo ir universalių darbo vietų erdvės pasiekiamos per srautus paskirstantį centrinį holą arba tiesiogiai per vakarų ir centrinį kiemus.

Dangos

Siekiant sustiprinti lauko ir vidaus erdvių integraciją, numatyta vientisa šviesaus granito plokščių danga su geometriniu piešiniu, tęsianti VU centrinio kiemo tradiciją. Viduje lygi, kiemuose šiurkšti granito danga ir jos piešinys palaipsniui išnyksta kiemų pakraščiuose, atverdami želdynų ir medžių plotus. Geometrinis piešinys dalija dangą į savotišką koordinačių sistemą, kuri padeda orientuotis judant kiemuose, įterpti želdynus ar lokalius kietosios dangos plotus poilsiui ir darbui tarp medžių.

Medžiai ir želdynai

Komplekso kiemuose, anksčiau naudotuose automobiliams statyti, dominuoja sovietmečio kietosios dangos. Patraukli šešių medžių grupė formuoja Islandijos ir Jogailos gatvių perimetrą.

Projekte siūlomas vientisas kiemų kraštovaizdžio sprendinys, integruojantis kietąsias ir azūrines dangas, naujus želdynus bei medžius ir išsaugantis esamus medžius vakarinėje dalyje. Želdynai sustiprina skirtingą kiemų erdvinį ir funkcinį charakterį: formalesnį centrinį kiemą bei natūresnį, minkštesnį vakarų kiemą. Siekiant sušvelninti kiemų erdvinį charakterį ir išplėsti jų naudojimo galimybes, siūloma formuoti geometrinių formų augavietes, taikant mišrų natūralistinį želdinimą.

Parenkami minimalios priežiūros reikalaujantys augalai, derinamos beržų ir klevų grupės, papildomos krūmais bei daugiamečiais augalais. Žemesni krūmai ir daugiamečiai augalai sodinami palei takus ir želdynų pakraščiuose, suteikiant erdvei natūralumo ir struktūros. Atsižvelgiant į augalų išdėstymą sklype, pavėsingoms vietoms parenkamos jose augti pritaikytos rūšys.

Centrinio kiemo perimetre formuojamos želdynų ir medžių juostos, kurios, taikant „tūrio tūryje“ principą, padeda sušvelninti ūkinio kiemo erdvę, o centrinę jo dalį įrėmina kaip lauko erdvę renginiams. Centrinio kiemo šiaurinėje dalyje numatoma automobilių stovėjimo aikštelė, kurioje esamą kietąją dangą keičia iš dalies vandeniui laidži azūrinių trinkelų danga su veja.

Vakarų kiemas kviečia bendrauti ir neformaliai burtis. Jame dominuoja laisva gamtiška struktūra, kurią kuria stambūs esami medžiai. Plėtojant šią idėją, kiemas papildomas laisvų kontūrų želdynų grupėmis su žemais krūmais. Jos išdėstomos kiemo perimetre palei gatves, ties naująją azūrinę tvorą, ir kiemo centre, transformuojant kiemą į gamtišką nedidelį parką.

Automobilių ir dviračių parkavimas

Atsižvelgiant į automobilių parkavimo politiką Vilniaus senamiestyje ir itin patogų viešojo transporto prieinamumą, komplekso teritorijoje automobilių stovėjimo vietų skaičius mažinamas iki minimumo. Centriname kieme numatyta nedidelė automobilių stovėjimo aikštelė (iki 5 vietų), iš kurių 2 vietos skirtos žmonėms su specialiaisiais poreikiais. Centrinėje kiemo dalyje numatyta kietoji danga, parkavimo zonoje derinama su azūrine granito trinkelėmis ir vejų danga. Toks sprendinys leidžia kiemą pritaikyti dideliems renginiams ir ribotam automobilių parkavimui.

Dviračių parkavimas (mažiau nei 30 vietų) išskaidytas į tris zonas: dviračių stovai numatyti ties įėjimais į centrinį holą vakariniame ir centriname kiemuose bei ties personalo ir universalių darbo vietų holu centriname kieme.

Centrinis kiemas

Tvarumas ir realizavimas

Projekte ErdVU siūlome projektavimo stadijoje įvertinti galimybes ateityje keliais etapais išnaudoti didesnį komplekso potencialą, nei numatyta projekto užduotyje:

- Pritaikyti palėpes, ypač 1-ajame ir 3-iajame korpusuose, mokslo ar kitoms funkcijoms, projekte numatant reikalingus vertikalius ryšius ir inžinerinių sistemų išdėstymą, įvertinant jų poreikius bei esamų stogo ir perdangų konstrukcijų būklę.

- Transformuoti vakarinio kiemo fasadą ir suformuoti įėjimą į kompleksą iš Islandijos ir Jogailos gatvių sankryžos.

Konstrukcijų sprendimai

Komplekso pastatų konstrukcijas numatoma kiek įmanoma išsaugoti, atlikus išsamesnius tyrimus jas vietomis sutvirtinant ar keičiant. Pagrindinės intervencijos sutelktos 1-ojo korpuso centrinio holo zonoje. Čia numatoma monolitinio betono lifto šachta, keičiant perdangos ruožą, taip pat skersinių sienų demontavimas, sujungiant holo erdves ir įrengiant plieninių sijų ir kolonų

konstrukcijas. Analogiškos konstrukcijos lifto šachta numatyta ir 3-iajame korpusė, ties laiptine. Laiptinė taip pat pertvarkoma naudojant metalo konstrukcijas. 4-ojo korpuso antro aukšto perdanga ir stogo konstrukcijos keičiamos, sujungiant erdves ir įrengiant naują stogo konstrukciją.

Kiemo fasadą ir surenkamų (pre-fab) betono gaminių numatoma įrengti ant naujų polinių pamatų.

Klimatas ir energijos taupymo sprendimai

Projekte numatoma visiškai atnaujinti elektros instaliaciją, įrengti naują energiškai efektyvią apšvietimo sistemą ir integruoti naujas ryšio, gaisro signalizavimo, apsaugos bei vaizdo stebėjimo sistemas. Taip pat numatoma visiškai pakeisti susidėvėjusias pastatų vandentiekio ir nuotekų sistemas.

Įvertinus esamų šildymo įvadų būklę ir šildymo sistemos efektyvumą, numatoma atnaujinti šildymo sistemą, dalyje erdvių įrengiant grindinį šildymą. Atsižvelgiant į elektros tiekimo ir šildymo pajėgumus, pagal poreikį numatoma projektuoti vėdinimo ir oro kondicionavimo sistemas.

Vakarinis kiemas įeinant nuo Islandijos / Jogailos gatvių kampo

Patalpų tipas		Simbolis žymimas aukštų planuose	Patalpos	Patalpų grupės plotas (kv.m.)	Žmonių skaičius patalpoje (vnt.)	Bendras patalpos plotas (kv.m.)	Suprojektuotų tualetų kabinų ir pisuarų bendras skaičius (vnt.)		
VIEŠOSIOS ERDVĖS Bendro naudojimo erdvės	Bendro naudojimo erdvės***	B + skaičius**	Vestibulis ir koridoriai	1096	-	824	44		
			Drabužinės		-	140			
			Sanitariniai mazgai (kiekviename aukšte)		-	132			
VIEŠOSIOS ERDVĖS Mokymo erdvės	Specializuotos mokymo erdvės	M1*	Salė-auditorija	1170	180	204			
		M2*	Gamtamokslinių studijų lab.		60	89			
		M3*	Kalbos ir visuomenės studijų lab.		60	106			
		M4*	Matematikos ir robotikos studijų lab.		60	88			
		M5*	Auditorija (virtuali klasė)		60	90			
		M6*	Dailės ir muzikos studijų lab.		60	129			
		M7*	Speciali degimo krosnies patalpa		1	13			
		M8*	Žaidimų laboratorija		10	65			
		M9*	Įtrauktajam švietimui skirta auditorija su psichologinio vertimo erdve		40	111			
		M10*	Seminarų erdvė		25	62			
		M11*			25	44			
		M12*			25	52			
		M13*			25	54			
		M11*	Garso įrašų ir filmavimo studija		3	62			
	Daugiafunkcė bendruomenės ir savarankiško darbo erdvės	M12*	Atvirų švietimo išteklių erdvė	203	30	203			
	PUSIAU VIEŠOSIOS PATALPOS	Administracija ir darbuotojų zona	A1*	UMI administratoriai	521	3		26	
			A*2	Studijų priemonių laikymo patalpa		0		18	
A3*			UMI vadovas		1	24			
A4*			Ugdymo teorijos ir kultūros katedra		8	57			
A5*			Ugdymo didaktikos katedra		8	57			
A6*			Švietimo politikos centras		8	63			
A7*			Pedagogų kompetencijų ir tobulinimo centras		5	41			
A8*					5	43			
C1*			Akademinės darbo vietos		4	23			
C2*					3	50			
C3*					3	43			
C4*					10	19			
A9*			Darbuotojų poilsio, konsultacijų ir darbo erdvė		5	57			
Universalios darbo vietos		U + skaičius**	Kabinetinės darbo erdvės	644	45	252			
			Atviros darbo erdvės		54	341			
			Susitikimų kambariai		32	51			
PATALPOS SU PATEKIMO KONTROLE	Pagalbinės patalpos***	P + skaičius**	-	436	-	306			
	Infrastruktūros patalpos***		-		-	130			
Viso:				4070					

* Aukštų planuose naudojami simboliai turi būti žymimi pagal pateiktą simboliką. Simbolio raidės ir skaičius keisti negalima.

** Aukštų planuose naudojamas pateiktas raidinis simbolis. Pagal suprojektuotų patalpų kiekį prie jo prirašomas skaičius.

Atsižvelgiant į suprojektuotų patalpų kiekį pridėkite papildomas eilutes, kuriose būtų nurodomas žmonių skaičius patalpoje ir bendras patalpos plotas. Pavyzdys: U + skaičius reiškia U1/U2/U3 ir t.t.

*** Šių erdvių plotai neapibrėžti ir projektuojami atsižvelgiant į siūlomą pastato suplanavimą.